

Rolnummer 2711
Arrest nr. 107/2003 van 22 juli 2003

A R R E S T

In zake : de vordering tot schorsing van de artikelen 40, 67 en 68, eerste lid, van de faillissementswet van 8 augustus 1997, zoals aangevuld respectievelijk bij de artikelen 60, 61 en 62 van de programmawet van 8 april 2003, ingesteld door M. Hanssen en B. Mailleux.

Het Arbitragehof,

samengesteld uit de voorzitters A. Arts en M. Melchior, en de rechters R. Henneuse, E. De Groot, L. Lavrysen, J.-P. Snappe en E. Derycke, bijgestaan door de griffier L. Potoms, onder voorzitterschap van voorzitter A. Arts,

wijst na beraad het volgende arrest :

*

* *

I. Onderwerp van de vordering en rechtspleging

Bij verzoekschrift dat aan het Hof is toegezonden bij op 3 juni 2003 ter post aangetekende brief en ter griffie is ingekomen op 5 juni 2003, hebben M. Hanssen, wonende te 3600 Genk, Stalenstraat 5, en B. Mailleux, wonende te 3600 Genk, Paardskuil 3, een vordering tot schorsing ingesteld van de artikelen 40, 67 en 68, eerste lid, van de faillissementswet van 8 augustus 1997, zoals aangevuld respectievelijk bij de artikelen 60, 61 en 62 van de programmawet van 8 april 2003 (bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* van 17 april 2003).

Bij hetzelfde verzoekschrift vorderen de verzoekende partijen eveneens de vernietiging van de voormelde wetbepalingen.

Op de openbare terechtzitting van 24 juni 2003 :

- zijn verschenen :
- . Mr. B. Mailleux, stafhouder bij de balie te Tongeren, voor de verzoekende partijen;
- . Mr. O. Vanhulst, tevens *loco* Mr. P. Hofströssler, advocaten bij de balie te Brussel, voor de Ministerraad;
- hebben de rechters-verslaggevers E. Derycke en R. Henneuse verslag uitgebracht;
- zijn de voornoemde advocaten gehoord;
- is de zaak in beraad genomen.

De voorschriften van de bijzondere wet op het Arbitragehof met betrekking tot de rechtspleging en het gebruik van de talen werden in acht genomen.

II. In rechte

- A -

A.1. Volgens de verzoekende partijen werden de bestreden bepalingen ingevoerd ten gevolge van de ervaringen die bij de afhandeling van één enkel faillissement, namelijk dat van de n.v. Sabena, werden opgedaan, terwijl dat faillissement niet vergelijkbaar is met de andere faillissementen die dagelijks open worden verklaard.

De verzoekende partijen zijn van oordeel dat de bestreden bepalingen de artikelen 10 en 11 van de Grondwet schenden.

Artikel 60 houdt volgens de verzoekende partijen een discriminatie in tussen de schuldeisers die werknemer zijn en de schuldeisers die geen werknemer zijn, zodat de gelijkheid tussen de schuldeisers niet meer is gewaarborgd en de curatoren worden verplicht prioriteit te verlenen aan een bepaalde groep van schuldeisers.

Artikel 61 houdt volgens hen een discriminatie in, aangezien de schuldeisers-werknemers worden bevoordeeld. Immers, voorafgaand aan het proces-verbaal van nazicht dienen zij, hetzij de redenen van betwisting, hetzij een gemotiveerd advies, geïssueerd door de rechter-commissaris te ontvangen, terwijl zulks niet het geval is voor de andere schuldeisers.

Artikel 62 discrimineert volgens de verzoekende partijen op dezelfde wijze als artikel 61.

De verzoekende partijen wijzen vervolgens op de onevenredige gevolgen van de voormelde discriminaties : de bestreden bepalingen veroorzaken een belangenconflict bij de curator, schenden het recht op een behoorlijke rechtsbedeling, schenden de rechten van verdediging en scheppen onduidelijkheid over de situatie van de curator, inzonderheid wat zijn aansprakelijkheid betreft.

Zij besluiten dat een norm die voorschrijft dat de curator met voorrang het dossier van een werknemer behandelt door hem te verplichten zelf een advies te geven of een gemotiveerd voorstel te doen, verder gaat dan wat noodzakelijk is om het nagestreefte doel te bereiken, dat erin bestaat de vordering van een werknemer bij een faillissement snel af te handelen. Zij zijn van oordeel dat de bestreden bepalingen verwarring veroorzaken bij de afhandeling van de vermogensbelangen van de rechtzoekenden, namelijk de schuldeiser, de werknemer, de gefailleerde en de curator. Het recht op een onafhankelijke en loyale rechtsbedeling wordt volgens hen daardoor ernstig in het gedrang gebracht.

A.2. Ter staving van hun vordering tot schorsing betogen de verzoekende partijen dat de bestreden bepalingen onmiddellijk schade kunnen veroorzaken bij de schuldeisers, de werknemers, de gefailleerden en de curatoren, nu die laatsten worden verplicht adviezen te verlenen of gemotiveerde voorstellen te doen die in strijd kunnen zijn met de grondrechten van de andere voormelde personen.

Volgens hen kan de toepassing van de bestreden bepalingen aanleiding geven tot vorderingen, hetzij van de werknemers, hetzij van de schuldeisers, hetzij van de gefailleerde tegen de curator of de Belgische Staat, ten gevolge van de verwarring die de wetgever heeft veroorzaakt in de afhandeling van hun belangen en hun recht op een onafhankelijke en loyale rechtsbedeling, zodat de bestreden bepalingen onmiddellijk geschorst dienen te worden.

A.3. De Ministerraad betoogt ter terechtzitting dat het beroep tot vernietiging en dus ook de vordering tot schorsing niet ontvankelijk zijn om twee redenen : enerzijds, bevat het verzoekschrift geen uiteenzetting van middelen en, anderzijds, tonen de verzoekers niet aan hoe zij door de bestreden bepalingen rechtstreeks en ongunstig in hun situatie zouden kunnen worden geraakt. Voorts is de Ministerraad van mening dat het Hof niet bevoegd is om kennis te nemen van een mogelijke schending van een aantal beginselen die door de verzoekers worden aangevoerd.

A.4. Volgens de Ministerraad kan de onmiddellijke uitvoering van de bestreden bepalingen de verzoekers geen moeilijk te herstellen ernstig nadeel berokkenen. In zoverre zij hun vordering tot schorsing verantwoorden met verwijzing naar de schade die derden of de Staat zouden kunnen lijden is dat nadeel geenszins rechtstreeks, noch persoonlijk. In zoverre de verzoekers hun vordering verantwoorden met verwijzing naar een mogelijke aansprakelijkheidsvordering stelt de Ministerraad dat het om een hypothetisch, financieel nadeel gaat. Zulk een nadeel is volgens hem evenwel geen moeilijk te herstellen ernstig nadeel. Tevens betoogt de Ministerraad dat het vermeende belang van de verzoekers niet opweegt tegen de rechtsonzekerheid die uit een eventuele schorsing zou voortvloeien, namelijk lange wachttijden voor de werknemers van gefailleerden wat de behandeling van hun schuldvordering betreft.

- B -

B.1. De verzoekende partijen vorderen de schorsing van de artikelen 60, 61 en 62 van de programmawet van 8 april 2003, waarbij respectievelijk de artikelen 40, 67 en 68, eerste lid, van de faillissementswet van 8 augustus 1997 werden aangevuld.

Die bepalingen luiden :

« Art. 60. Artikel 40 van dezelfde wet, gewijzigd bij de wet van 4 september 2002, wordt aangevuld als volgt :

‘ De curatoren werken actief en prioritair mee aan het vaststellen van het bedrag van de aangegeven schuldvorderingen van de werknemers van de gefailleerde onderneming, volgens de bepalingen voorzien bij de artikelen 67, tweede lid, en 68, eerste en vierde lid. ’

Art. 61. Artikel 67 van dezelfde wet wordt aangevuld als volgt :

‘ Uiterlijk drie dagen voor de zitting bepaald voor het afsluiten van het proces-verbaal van verificatie van de schuldvorderingen, hebben de curatoren de verplichting om aan elke werknemer die een schuldvordering indiende een advies te overhandigen met kennisgeving van de redenen van betwisting van het principe van de ingediende schuldvordering of een gemotiveerd voorstel te doen tot vaststelling van het totale of provisionele bedrag van de verschuldigde som. Het advies of voorstel wordt gevisieerd door de rechter-commissaris. ’

Art. 62. Artikel 68, eerste lid, van dezelfde wet wordt aangevuld als volgt :

‘ Behalve bij andersluidend bericht van de betrokken werknemer, uiterlijk op de zitting bepaald voor het afsluiten van het proces-verbaal van verificatie van de schuldvorderingen, wordt het voorstel tot vaststelling van het totale of provisionele bedrag van de schuldvordering zoals voorzien bij artikel 67, tweede lid, aangenomen voor het deel opgenomen in het proces-verbaal van verificatie van de schuldvorderingen. ’ »

Ten aanzien van de excepties

B.2.1. Volgens de Ministerraad is het Hof niet bevoegd om de bestreden bepalingen te toetsen aan beginselen waarvan de verzoekende partijen de schending aanvoeren, namelijk de « zogenaamde regel van het belangenconflict » en « het recht op een loyale justitie ».

B.2.2. Nu de verzoekende partijen in hoofddorde de schending aanvoeren van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, is het Hof bevoegd om van het beroep tot vernietiging en van de vordering tot schorsing kennis te nemen en dient het Hof die exceptie van onbevoegdheid, in dit stadium van de procedure, niet nader te onderzoeken.

B.3.1. Volgens de Ministerraad is het beroep tot vernietiging niet ontvankelijk om twee redenen : het verzoekschrift zou geen uiteenzetting van de middelen bevatten en de verzoekende partijen zouden niet van het vereiste belang doen blijken.

B.3.2. Uit het beperkte onderzoek van de ontvankelijkheid van het beroep tot vernietiging waartoe het Hof in het kader van de vordering tot schorsing is kunnen overgaan, blijkt niet dat het beroep tot vernietiging - en dus de vordering tot schorsing - onontvankelijk moet worden geacht.

B.3.3. Enerzijds, blijkt uit het verzoekschrift dat de verzoekende partijen de redenen uiteenzetten waarom de bestreden bepalingen het gelijkheids- en niet-discriminatiebeginsel zouden schenden, zodat in dit stadium van de procedure niet blijkt dat het verzoekschrift niet zou voldoen aan artikel 6 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof.

Anderzijds, kunnen de verzoekende partijen door de bestreden bepalingen worden geraakt in hun hoedanigheid van curator van een faillissement.

B.4. De excepties van de Ministerraad worden verworpen.

Ten aanzien van de vordering tot schorsing

B.5. Naar luid van artikel 20, 1°, van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof dient aan twee grondvoorwaarden te zijn voldaan opdat tot schorsing kan worden besloten :

- de middelen die worden aangevoerd moeten ernstig zijn;
- de onmiddellijke uitvoering van de bestreden maatregel moet een moeilijk te herstellen ernstig nadeel kunnen berokkenen.

Daar de twee voorwaarden cumulatief zijn, leidt de vaststelling dat één van die voorwaarden niet is vervuld tot verwerping van de vordering tot schorsing.

Wat het moeilijk te herstellen ernstig nadeel betreft

B.6.1. Ter ondersteuning van hun vordering tot schorsing voeren de verzoekende partijen aan dat de toepassing van de bestreden bepalingen een moeilijk te herstellen ernstig nadeel kan berokkenen doordat de curatoren worden verplicht adviezen te verlenen of gemotiveerde voorstellen te doen die strijdig kunnen zijn met de grondrechten van de schuldeisers, de werknemers en de gefailleerde.

Bovendien kan volgens hen de toepassing van de bestreden bepalingen aanleiding geven tot vorderingen, hetzij van de werknemers, hetzij van de schuldeisers, hetzij van de gefailleerde, tegen de curator of de Belgische Staat.

B.6.2. Krachtens artikel 22 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 moeten de partijen die de schorsing vorderen, om aan de tweede vereiste van artikel 20, 1°, van die wet te voldoen, in hun verzoekschrift aan het Hof precieze gegevens voorleggen die voldoende bewijzen dat de toepassing van de bestreden bepalingen, op de datum van inwerkingtreding ervan, hun een ernstig en moeilijk te herstellen nadeel kan berokkenen.

De verzoekende partijen laten na zulke gegevens voor te leggen.

Bovendien wordt niet aangetoond dat het nadeel waarop de verzoekende partijen zich beroepen, niet of moeilijk zou kunnen worden hersteld in geval van een eventuele vernietiging van de bestreden bepalingen.

B.6.3. Het risico op een moeilijk te herstellen ernstig nadeel, vereist door artikel 20, 1°, van de bijzondere wet van 6 januari 1989, is niet aangetoond.

B.7. Aangezien niet is voldaan aan één van de voorwaarden vereist bij artikel 20, 1°, van de bijzondere wet van 6 januari 1989, dient de vordering tot schorsing te worden verworpen.

Om die redenen,

het Hof

verwerpt de vordering tot schorsing.

Aldus uitgesproken in het Nederlands en het Frans, overeenkomstig artikel 65 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof, op de openbare terechtzitting van 22 juli 2003.

De griffier,

De voorzitter,

L. Potoms

A. Arts